

ШАНХАЙСЬКА ГРОМАДА

НЕПЕРІОДИЧНИЙ ОРГАН.
УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ М. ШАНХАЮ

№ 1.

17 СЕРПНЯ 1937 р.
1292 Ave. Edward VII apt. 3.

№ 1.

На пролязі майже п'ятирічного існування Української Громади в м. Шанхаю не раз уже відчувалась нами потреба в виданні якогось інформаційного органу (будь то, чи у формі періодичного бюлетеня, чи то неперіодичних відомостей й, аж тільки ринні стадо можливим реалізування цієї потреби. Ми гадаємо, що видання наших відомостей піде на користь не тільки нам, шанхайським українцям, але й дасть змогу зазирнути в нашу відносини та стосунки тут й чисельним землякам нашим, розкиданим по всіх усюдах, котрі завжди виявляли та виявляють чималу зацікавленість життям та долею українців Далекого Сходу, зокрема шанхайських. Для нас же місцевих українців, об'єктивне наведення фактів, котрі мали місце в житті організації за весь цей час, спокійний перегляд історії Української Громади зі всіма її перепітими, випливаючими з ворожечого ставлення до кожного організованого прояву свідомого українського суспільства м. Шанхаю, певної купки людей, безсумнівно трохи розієв той отрутилий туман, котрий від деякого часу обгорнув місцеву українську колонію та не дає змоги успішно розвивати організацію та працювати в нормальній атмосфері.

Ми тішимо себе надією, що ті місцеві наші земляки, котрі почали було сумніватися у можливості зробити щось у Шанхаї для загальної української справи, переглянувши наші відомості, переонаються, що не діялись на всі ті відомі фактори, котрі діяли в протилежному до чинності Громади напрямкові, все ж таки робилось щось корисне, що відправна база для будучої здорової та більш активної чинності організованого українського громадянства Шанхаю не було загублена.

Хочимо ми також ще раз нагадати місцевим нашим землякам за ті завдання, котрі є поставлені перед Громадою та можливі шляхи їх реалізування, бо поза

всім тим гарчанням та «сусідським» обміном «новинок», змістом котрих, як правило, буває злісне обливання брудом свого ближнього, чим особливо багато є наше українське життя тут, часто-густо не тільки рядові члени нашої колонії, але й претенденти на керуючі ролі в нашій організації по всім ознакам забувають для чого власно ми тут створили Українську Громаду.

Користуючись відсутністю друкованного слова Громади та добре поставленою інформацією, котра могла б забезпечити нас більш життєвими та інформативними даними, ми, другі українські осередки, пишним «квітом» розцвіли тут деякі, представництва певних українських партійних центрів. Придивляючись до чинності цих представників, командантів, мимоволі виникають важкі підозріння проти них, тим більш обгрунтованих, що Шанхай, як й Харбін, завжди славився пошадіру «мутністю води» з великою кількістю рибаків, ласих до легкої поживи. Серед українців, чи претендуючих бути такими, є теж такі рибки. Ми боємось, що заступають вони фактично не тих, за представників котрих вони видають себе прикладно. Ст-же й в цьому напрямкові ми відчуємо потребу подати безсторонне, об'єктивну інформацію, що може піти на користь тим українським організаціям, котрі неосережно іноді признають своїми делег. тамі першого прибігшого до них хлопця, котрий єміє переконувати бити кулаком у свої «ширі українські» груди. В першу чергу, нашим бажанням є правдиво та ширше поінформувати за наше життя та кола української еміграції на чужині, котрі є однодумцями з нами, що до конечної цілі та форми реалізування аспірацій українського визвольного руху та котрі мають й мусять мати симпатії та підтримку всього чесного, здорового з національного боку українського загалу, як то перебуваючого на

Огляд життя Української Громади.

Невеличким ініціативним гуртком, 28 вересня 1932 року, були сформовані Загальні Збори Українців м. Шанхаю. Ці Загальні Збори і започаткували Українську Громаду м. Шанхаю, затвердивши статут та обравши Управу та Ревізійну Комісію Громади. Першим Головою Громади був обраний інж. К. Опладчий. Не можна було спохватитись національного свідомості, котрі не тільки основоположників, ані, навіть, деяких осіб, показавшихся обраними до Управи Громади, куди більшість пройшли елементи мало патріотичні, але прито досить галасливі.

Організаційні Загальні Збори відбулися на терені Французької концесії, і в далішому дозвілі на-де-альне існування української

еміграції чи в себе на Батьківщині.

Ми собі добре уявляємо ту невигідність ситуації в котрій зараз перебуває український визвольний рух, та що є створена перемінною напрямку діяння сил міжнародної політики, але, «ad hoc sub iudice lis est» та притій постійній змінливості політики, яку зазнала Європа останніх часів, теж, як й відсутність рівноваги у внутрішньому положенню тої химерної потаври, котра цупко тримає в своїх папурах нашу Батьківщину, ми не глибоко надій раніше чи пізніше дихати цілким повітрям наших степів, звільнених від хижачьких орд чужих приходьків, від долоту котрих живе починає кволіти та гинути.

Ми переконані, що тільки з рядів поборників за ідею Української Народньої Республіки може вийти й вийде той український Моїсей, котрий поведе братів своїх до свого Ханалу — УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Громади був отриманий від Генерального консула Франції.

Організаційний період Громади й оформлення прав, положень, як і громадської організації та напрямку національно-політичної діяльності, йшло великими кривульками, і не твердим кроками. Склад членів Громади, навіть Управи настільки був різноманітний в своїх поглядах, переконаннях й національній свідомості, що Громада скорше уявляла зі себе, без жадних напрямків, землічество, ніж організацію політичних емігрантів, котрі втратили свою Батьківщину. Але все це не було настільки эле, бо Громада і організовувалась з надто скромними завданнями, з метою освідомлення елементу, національно мало свідомого, і поширення серед цього елементу ідеї української державності. Приймаючи на увагу емігрантське населення м. Шанхаю, українське по походженню, котре давно відірвалось від всього рідного, котре з давних дзвеніть по городах Сібіру та Далекого Сходу, здебільшого зденационалізоване з психологією обивателя, котре навіть не мало уяви за ту тяжку і героїчну визвольну боротьбу і у котрій почуття пошани й любови до свого Краю й Народу вивітрилось. Проте з великою долею амбіції, самолюбства та хособливого гонору і з відсутністю національної честності і розуміння дійсного обов'язку перед рідним Краєм, Деякі з цих осіб, малпуючи з місцевих російських емігрантів (котрі всі монархісти), почали вишукувати і собі монарха та зупинились на п. Скоропадському. Не маючи, а ні найменшого поняття, о ході визвольних подій.

Інж. К. Опладчий, бачучи неможливість направити Громадську роботу по загальному національному руслу УНР, добровільно уступається

від Головування Громади. Після цього Громада, як легкий човен, «без керми і без вітрил», пішла по хвилях малоросійщини й скоропадщини.

В цей час Громада мала свою домівку на французькій концесії та несподівано французька поліція закрила домівку з заборобою існування української Громади на території Французької концесії. Хотіла не така була Громада, як бажано, але всетаки це була українська організація, котра поступово могла перетворитись у дійсну українську організацію, а тому закриття Громади на французькій концесії спонукало до того, що-би відкрити Громаду на міжнародній території Шанхаю. В листопаді м. 1934 р. Громада була відкрита на міжнародній території Шанхаю. Таку роль і статут Громади зареєстровані в Муніципалітеті Міжнародного селтльменту, тут Громада проіснувала цілий рік, звідки була перенесена на головну вулицю розділяючу міжнародний селтльмент і французьку концесію Авеню ЕДУАРД VII, № 1292, де і міститься до цього часу.

З прибуттям до Шанхаю п. О. Мельника, були підіслані ряди тих нечисленних свідомих українських патріотів, котрі мали яскраве представлення о необхідності існування в м. Шанхаю сучасної національної української організації з програмою, стремлінням і завданнями утворення Української Державності. Коли п. Мельник був обраний Головою Громади, то до складу Управи увійшли ще декілька свідомих осіб. З того часу Громада почала приймати український характер не тільки по назві, але і по змісту, що було дуже не до вподоби амбітним малоросам та скоропадчикам. Ці особи, на превеликий жаль, перебуваючи декілька років членами Громади і навіть членами Управи, залишилися такими ж малоросами й одноразово стали членами декількох російських організацій.

З того часу, як Громада стала на платформі Української Державності, ці особи відколотись від Громади і заснували «Український Благодійний Комітет» та «Чорноморську Січ», називаючи націоналістами і повели дискредитуючу роботу. Управа Громади в своїйому листі до редакції часописів та журналів: «ТРИЗУБ» (Париж), «НЕДІЛЯ» (Львів), «НОВИЙ ШЛЯХ» (Саскатун), «МАНЬДЖ. ІСТІНІК» (Харбін), «УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО» (Буенос-Айрес), «СІЧОВИЙ КЛИЧ» (Нью-Йорк), «УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС» (Вінніпег) поділила описати ту руйнівну роботу, котру ці особи проводять тут в м. Шанхаю. «НОВИЙ ШЛЯХ» в ч.

33 від 18-го серпня 1936 року вмістив листа шанхайської Громади, за що Громада приносить сердечну подяку Редакції цієї часописі й другим, котрі вмістили її листа.

Руйницька і провокаційна робота цих осіб не припинилась, й, на превеликий жаль, продовжується до цього часу, хоча «Благодійний Комітет» і «Січ» уже давно припинили своє існування, залишивши по собі сумну пам'ять.

Громада проводить й надалі національну роботу, стоячи на засадах УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ, на платформі УНР — будучи того переконання, що це ЄДИНИЙ ПРАВИЛИЙ ШЛЯХ, котрий веде до ВИЗВОЛЕННЯ НАШОЇ ДОРОГОЇ УКРАЇНИ.

В перших числах жовтня 1936 року, Голова Громади п. О. Мельник, по службовим обов'язкам, мусив зали-

шити Шанхай і переїхати на південь Хін до м. Пакоу. обов'язки Голови Громади перебрав п. М. Катенко, який заступник Голови. На загальних Зборах членів Громади 4-го квітня 1937 року п. Кшатенко був обраний знов на Голову Громади.

Загальні Збори членів Громади, котрі відбулись 4-го квітня с. р. ОДНОГОЛОСНОЮ постановою внесли привітання Уряду УНР.

За рік від 5-го квітня 1936 року по 4-те квітня 1937 року в Громаді відбулось: 25 засідань Управи Громади, 5 жалібних академій з докладами: а) в день трагічної смерті ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ. б) Рокшанин смерті ГЕТЬМАНА ИВАНА МАЗЕПИ. в) Лицарська смерть 359 УКРАЇНСЬКИХ ГЕРОІВ під м. Базар на Волині. г) Лицарська смерть Студенського курія під ст. Крути на Чернігівщині. д) День смерті Тараса Шев-

ченка. Національних свят—2: а) 22 січня—День проголошення незалежності України і Злуки українських земель в Одну Соборну Українську. Свято відбулось з докладами і концертною програмою. б) день Народження Тараса Шевченка, коли відбувся в Громаді концерт присвячений його св. пам'яті. Побіч того, відбулось в мешканню Громади: — 18 докладів, 4 доклади для молоді, 10 читанок для молоді, 20 вистірок, бал-маскарад, під режисерством п. Новак в Громаді була поставлена песа «Хатня Революція». 25 травня, ціл час жалібної академії, присвяченій св. пам'яті Симо-на Петлюри було зібрано і переведено на бібліотеку імені С. Петлюри в Парижі (.9 шан. дол.) в цьому році зібрано 31. 00 ш. д. 22 січня зібрано і переведено на музей визвольної боротьби, 30 англійських шлінгів. Відвідань Громади відбулось за рік 1448-членами Громади, 533-не членами.

Справа Української церкви в м. Шанхаю.

Національно-релігійна установка, як церква з патріотом священником, тим паче на чужині, може відігравати не малу роль в національно-громадському житті еміграції. А тому виникає думка: відкрити в м. Шанхаю, хоча-би, домову Українську церкву. На пораду свого духовного наставника, Управа Громади звернулася до місцевого єпископа православної церкви за дозволом і благословенням: відкрити Українську церкву в м. Шанхаю. В балачках з місцевим єпископом російської православної церкви і представниками Української Громади виявилось що єпископ відноситься до відкриття Української церкви в м. Шанхаю не співчувуючи і, що, мов, не слід вносити в релігійну справу політики, а також коли і буде відкрита Українська церква, то він, єпископ, не дозволить в тій церкві молитись за спокій душі покійного гетьмана І. Мазепи, і що справа відкриття Української церкви залежить не від нього, а від Начальника Російської Духовної Миссії в м. Пекіні, куди і слід направити офіційне прошення. Після деякого вагання, в літку 1935 року від імені Громади таке прошення було написано і подане через місцевого єпископа. Но проходить місяць, півроку, рі, а відповіді Громада на спр. е прохання не отримує. Громадою були вжиті ще деякі міри, але бажаних наслідків не дали. Пропозиції О. Архімандрита Діонісія не могли бути прийняті Громадою, бо йшли в розріз з ідеологією і національним напрямком Громади, а на пропозиції Управи Громади о. Діонісій, по

своїм власним міркуванням, те-ж не погоджувався, а тому справа Української церкви в м. Шанхаю повисла в повітрі. Архімандрит Діонісій залишався на далі духовним ком Української колонії і релігійні треби громадсько-охарактеру, як: паніхиди по Т. Шевченку, Головному Отаману С. Петлюрі, по Лицарям: Крут, Базару і інші виконувались в мешканню Громади, як і раніше.

Хотя Управа Громади в деяких питаннях чисто ідеологічного характеру і не погоджувалась зі своїм духовником, але рахувала його людиною чесною і патріотичною, котрий дійсно бажав добра своєму народові і боліє його болями. Але несподівано для Української колонії, в російській часописі «Шанхайський Зорі» № 3723, від 3/IV с.р. П'явн лось оповіщення зроблене Архим. о. Діонісієм, його твердження і думки та погляди на Українську церкву, що гласить слідує:

В скором времени православный Шанхай обогатится новым домом молитвы церковью во имя св. Архангела Михаила, воздвигаемой с благословения главы Православной Церкви в Китае Начальником Духовной Миссии епископом Виктором по указу епископа Шанхайского Иоанна.

Ета церковь открывалась по инициативе местных украинских кругов и настоятелем ее получил назначение архимандрит о. Деонисий.

В беседе с нашим сотрудником о. архимандрит Деонисий указал, что в настоящее время им уже организован церковный комитет,

который и занялся, как подписанием подходящего помещения, так и изысканием нужных средств.

— Прошу вас отметить, — далее указал о. архимандрит, — что несмотря на то, что новая церковь открывается по инициативе местных украинских кругов она не будет носить название «украинской». Храм создается на общих основаниях, но периодические богослужения в новом доме молитвы будут происходить на малороссийском наречии, хотя это вопрос будущего.

Не может быть допущено в стенах новой церкви и каких-либо политических тенденций или уклонов.

Таким оборотом справи Украинская Громада была заскочена, бо архимандрит о. Діонісій навіть не оповістия Громаду, що дозвіл на відкриття Української церкви в м. Шанхаю отримався і яким робом отримав цей дозвіл архимандрит о. Діонісій. Коли о. такий дозвіл хлопотала Управа Української Громади м. Шанхаю, то Управа Громади і повинна була одержати ту чи іншу відповідь на своє прошення.

Архимандрит о. Деонисий, скористувався хлопотами Громади, отримавши дозвіл і не входячи в будь які стосунки чи взаємовідносини з Українською Громадою, а по за Громадою організував церковний комитет.

Звичайно, що Українській колонії м. Шанхаю зовсім не потрібна русько-малоросійська церква, як не потрібний духовний наставник «хитрий» малорос.

Громада з приводу цього може висказати тільки свій жаль.

„Націоналісти“ у Шанхаю.

Які цілі та завдання ставити перед собою т. н. націоналістичний рух. Мені відповість:— звільнення України в Соборницькому масштабі. Україна по над все! Нація по над все! Словом, багато гарних та голосних лозунгів та слів. Та на превеликий жаль, все це тільки одні голі слова, а на ділі ми бачимо зовсім щось інше. На ділі розбиття дійсного українського національного визвольного руху, внесення заколоту, зневіри та пониження, а то і зовсім знищення авторитету українських патріотичних організацій й керівників цих організацій, братання з ворогами України, виступи в місцевій московській пресі. Таких виступів можна було б навести багато, але в цій короткій статті не має можливості виїхати. Для зразка приведу наступні «перли» їхньої «націоналістичної» діяльності, де вислідиться жалібно свято Головного Отамана СИМОНА ПЕТЛЮРИ І зневажаються коштунственими словами імена: С. ПЕТЛЮРИ І Т. ШЕВЧЕНКА. «Кріпое Зеркало» ч. 4 від 19/VI 1937 р. «Била у нас своя «Громада», кіпела в ней жизнь, учілись в ней наші «націоналісти» любіть свою родину і свою культуру, і прихотілі к нам кацапи в гості, і зустрічали ми їх, как родних братьев, і жили с ними в дружбе і ладу, і бил у нас порядочний і уважаемый глава... Но нашла иррачная туча... Заброділі самостійні мислі в головах безумцев, стали еті безумиці яшкаться с немчурой проклятой, а супротив кацапов злобу растравляют... Есть

у нас одін прекрасний друматург, так і того с грязью смешали за то, что он с кацапами соріться не хочет»...

Повторюю, що можна багато навести фактів «націоналістичної» діяльності, котрі яскраво свідчать про цілі і завдання, із чого ясно, що цей «націоналістичний» рух, явище не здорове, для визвольної нашої національної боротьби надзвичайно шкідливе, наскрізь просякнуте проаказією. Особи підбираються туди не патріотичні і національно не чесні. Тим паче цей «націоналістичний» рух шкідливий тут на Малеім Сході, де український елемент національно мало свідомий, аналізувати ход подій не здатний, з зіпсованною, московським впливом, душею.

Цей «націоналістичний» чи правильніше провокаційне каламучення, вносить велике зневіри серед місцевих, національно мало свідомих українських мас. Мало свідомі, але активні елементи, завдяки провокаційним виборкам «націоналістів» іудають свою енергію, сили і знання. Менші, активне зовсім відходить від організації і стоїть осторонь та попадає в поле зору агентів комінтерна. А ідейну молодь зводить з правдивого національного шляху на наївні та провокаційні, порождає безвідповідальну отаманщину, «Окружних» та інших «командантів», анархічну махновщину, котра уже спричинилась в 1918-20 рр. до повалення Української Держави.

Неприємна річ.

В українському тижневику „Маньджурський Вістник“, який видається в м. Харбіні в ч. 24 (194) від 13 червня с. р., якийсь борзописець від імені Шанхайської Громади, чи прямо з досугої фантазії викинув таку (аж занадто) громку річ: (величезним літерам) „ТЕЛЕГРАМА КОРОЛЯ ГЕОРГА VI“ Далі продовження заголовка „ВАЖЛИВА ПОДІЯ“, потім слідує зміст: „З нагоди коронації Іх Величностей Короля й Королеви Англії, Українська колонія м. Шанхаю, що знаходиться на англійській концесії, вислала Іх Величностям окрему привітальну телеграму з висловом найглибшої пошани й вдяки.

Далі пишеться: „В відповідь на це дня 15 травня 1937 року Українська коло-

нія м. Шанхаю отримала таку телеграфну милостиву відповідь Іх Величностей, котру подаємо в точності“

Депеша № 1725.

„Мною отримані ваше Українське поздоровлення. З великою приємністю його приймаю, а також дякую за почуття, які нам висловлюєте і в свою чергу поздоровляю всю Українську колонію м. Шанхаю і вважаю що проживаючи на англійській концесії України то є рівні в правах з нашими підданими вірними мені.

Король Георг VI і Королева

«Елізавета»

Дальші пишеться, що королівська відповідь зробила

велике вражіння й на чужинців. Невідомо, яке вражіння зробила на чужинців, а що торкається Шанхайської Громади, на то на неї зробила, аж занадто велике вражіння.

Для Управи Громади ця каверзна видумка явилась дуже неприємною несподіванкою, бо Управа Громади ніколи і ніякої привітальної телеграми не посилала і цілком зро зуміло, що і відповіді жадної не одержувала. Управу крайне дивує, кому потрібно було видумувати таку річ і з якою метою?

Зносини з королями та президентами, це компетенція не Управи Громади, на це ми маємо свій Урядовий центр, єсть Головний Отаман, єсть Голова Міністрів, а права не може виходити за межі своєї компетенції, цього вона пильно притриметься.

Управа Громади з нагоди коронації Іх Величностей Короля Георга VI та Королеви Елізавети, надіслала свої поздоровлення БРИТАНСЬКОМУ ГЕНЕРАЛЬНОМУ КОНСУЛУ в м. Шанхаю і

одержала чинну відповідь з подякою, на чім усе було кінчено, а тут на тобі „Депеша 1725“, це-ж злочин. Від імені такої високоповажної особи фабрикувати депеші... розписуватись за королів, це справа редакції „М.В.“

Управа Громади ніколи таких звідомлень „Маньджурському Вістнику“ не давала і висловлюючи своє здивування, рішуче протестує проти втягування Громади в такі не приємні історії, які ставлять її в прикрі становище і вимагають дати спростовання на сторінках газет.

Одноразово з цим Управа Громади просить „М.В.“ не вмішати ніяких дописів про життя Громади без санкції Управи, в противний разі Управа Громади примушена буде давати свої спростовання, що ми гадаємо для шановної редакції не дуже бажано. —

По дорученню Управи Громади.

(Секретар)

Сніжний.

БАТЬКО ЗРІКАЄТЬСЯ СВОГО ЧАДА...

В травні місяці с. р. в м. Шанхаю вийшла з друку величка брошура (на 17 сторінок) в якій надрукована стаття С. И. ШВЕДИНА під заголовком: „УКРАЇНСЬКИЙ ВОПРОС“ Стаття Председателя Дальневосточного Украинского Национального Комитета. Краткий исторический обзор. (Значайно на російській мові). З портретом С. И. Шведина.

Видання цієї брошури п. Шведін доручив п. Якимову І. П. (Як „письменнику“, а тому компетентному в таких видавничих справах), який в лютому м. с.р. прибув з Харбіна до Шанхаю.

Тому, хто не читав цієї книжечки, звичайно, трудно уявити якого вона напрямку, хоча-би даже тоді, коли розказати про неї коротко своїми словами, але-ж я тут маю на меті звернутись до тих п. п. котрі уже успіли її прочитати.

Я глибоко переконаний в тім, що той хто уважно прочитав цей „твір“ то виніс таке вражіння, що це єсть: мед змішаний з двоохтем, а в багатьох місцях то даже-гірше... Перш за все, то почувается, що автор згаданої статі ще не одірвався своєю пуповиною від „апокристичних“ тельбухів, в нікому вся стаття переплута на такими фразами як: руськіє, обштеруськіє, обшеслав'язькіє і т. н. Десь видер таке прислів'яє: „Усі

пліхы Руси, ведуть у Киіа“... (Я гадаю, що це досужий витвір автора) бо такого прислів'я не має, а єсть: „Язык до Киіа доведе“. Та це не важно, бо там єсть багато таких фраз та „ізречений“, які зрозумілі тільки одному автору. Хоті-би такий вираз: „налічіє політеских групіровок, главним образом в Берліне во главе с бившим правительством Скоропадского“, чому автор дає таку перевагу Скоропадському, чи не за „аппец-руссіє“ погляди?.. Пан Шведін даже приводить для сильніших доказів Переяславський Трактат в якому вплинове таке речення: „Московітїне являюшієся ветвью украинского народа, слівшієсь с фінамі і другімі племенамі, уже імелі русскую разновідность“. От бачете? А ми хочимо від них відділитись? Як жеж це можна, коли ми чові тїне то це наші „діті“... наша „ветвь“.

А тимчасом це діло переконання, а за переконання не судять. Це діло совісті, але на що відрікатись від своєї невадлої „дисертації“. В „Маньджурський Вістнику“ ч. 24 (194) від 13 червня с. р. вміщений лист п. Шведіна, в котрім він відрікається свого чада пишучи: „До згаданої брошури жадної відповідання не маю й нікому на це ніякого права і ніяких доручень не давав.“

Пане Шведіне. Ви-ж доручили пану Якимову, що-б

Шанхай.

Скільки певно екзотики асоціюється в уяві кожного європейця чи американця з цією назвою.

Для небувалою тут цікаво буде зазірнути хочби одним оком до цієї фактичної столиці Хин, другого, по кількості населення, міста цілої Азії, четвертого по розмірам порта світа, міста, де мільони так швидко набуваються, як і просажуються, найбільший осередок світа гандлю «живим крамом» та місцем осідку представників понад 50-ти націй. Скажімо: ви стоїте схилившись на поручні великого окіанського пароплаву, котрий підходить до Шанхаю. Напочатку, з обох боків його, ви ледя зауважуєте в далечині неясні обриси берегів могутньої річки ЯН-ЦЗИ — «блакитної», хоч правильнішим було б жовтої чи ілістої. Пароплав пливе по ній кільо годин, береги з обох боків починають наближатись. Частіше спіткуються пливучі кудись пароплави. Ось й хинські джонки зачистили вже щільні купами, між ними кількоцоголові з величкими, намальованими з обох боків носу джонки, очима (щоби бачили шлях у відкритому морі), ці ідуть певно до якогось прибережного міста за декілька сот кілометрів відсіль. А он й обов'язкові рибачки човни, котрі повертаються зі здобиччю до Шанхаю. Величаво пропливає повз вас білий велетень з трьома ди-

марями „Імператриця Японії“, один зі серії, плаваючих між Канадою та Далеким Сходом, палаців. На верхніх палубах натовп причипуренного, заможнього ріжноплеменного люду. Он там вігає вас дехто, помахуючи білою хустинкою, ще хтось кричить вам у рупор зложених долонь-може якусь новину шанхайську

Далі, далі. Ген на обрії вже починають підійматись над рівниною неясні стовпи димарів міських фабрик та заводів, під ними чорніть якась темна маса-ага, то і є місто! Пропливає біля групи скупчених на правому березі будинків, напроти котрих стоїть цілий ліс щоглів, джонки усіх розмірів. Це є Вузунг-укріплене містечко в п'яти кілометрах від самого Шанхаю, котре має зачиняти вхід до притоки Ян-цзи-річки Вампу. На березі ще за якусь годину ви побачите імпозантний екстеріор шанхайської пристані — Банду. Пливає по Вампу Торговельні пароплави на причалі зачасили один за другим, між ними сіріють довгі, низенькі японські дестроери, забарелені в темносіро, з рядами випраних матросів їх штацій, вивішаних сушитись. Трохи далі Італійський крейсер „Депанто“ та другі військові кораблі стерснуть спокій міжнародного Шанхаю. Слух ріжуть часті сірени та завивання різного роду моторових та парових човнів бігаючих у всіх напрямках. Вздож берега тягнуться безперервні ряди великих брудночервоних та сірих складів, зліва, на стороні Путунга, межуються вони з групами нафтоцистерн та складами вугілля.

Хід пароплаву раптом зовсім повільнішає, метрів сто він іде по інерції, з боку його прилаштувались портіві катери, котрі підтягають його до самої понтоної пристані, на котрій зібралась чимала юрба зустрічаючих. Метеликами розвиваються білі хустинки, вітаючи гостя з далеких країв. З пароплаву та берегують взаємні перекликивання знайомих. Шум, гам, лавні залізних ланцюгів під'ємних кранів. Біготня та пекельний крик чорносиньо одягнених грузчиків-хинців, більшість котрих має на собі тільки штани, а блискучий від поту та бронзовий від загару торс є виставленим під пекучі проміння сонця.

Пашпортний та митовий просмотр закінчений, можна йти до міста. Виривається з галасливої юрби, таксі несе вас по Янцзипу род,

вздож річки, далі по Брод-сайд, старе місце осідку емігрантів, що і тепер налічується їх тут 2000-3000. Наліво все склади, перерізані часто вуличками-проходами до пристанів ріжних корабельних компаній. На стороні Вейсайда 2-х поверхові хинські крамнички, котрі чергуються з чужинцями: кафе, ресторациями, де, переважно, матроси всіх країн оавляться після довгого морського переходу за доброю шклякою пива чи „віскі-сода“ з кельнершами: москвиками, хинками, японками чи то португалками полукровками — як на чий смак. У вечері кафе горять барвистою неоновною рекламною, непристойні пісні вириваються з широко відчинених десерей (бо ми зараз тут в початку серпня), ходять по асфальту „жриці громадянського темпераменту“, вивертають щелепи одини другому ночні гуляки, брешуть в повітрі барвиста лайка винахідливого „морського вєска“, верещить якась, уражена занадто вільним рухом, п'яного американського марина, жінка, ріжний слух, прозиливий вой авто, таракхотить трамвай, покрикує хинце-рикша, котрий підтопцем в легенькому, двох колісному возику везе патрона. Пішоходи забиті ріжними скамейочками та солом'яними матами, на котрих розмістились від-старого до малого. Трохи-б свіжого повітря! День був такий пекучий та паркий!

Слідуюмо далі, до центру розсілення еміграції та, взагалі, європейців-французької концесії. Пересікаєтьсучоуський канал, поділяючий Шанхай на дві частини, по залізному мосту, несетьс повз фасад шанхайського „City“, головного органу цього міста. Тягнеться відвздож ріки на цілий кілометр та зосереджує в собі всі найголовніші фірми, банки та установи насього міста. Фронтова вишина його є 7,8,10 поверхів, но іноді зустрічає ваш зір і небоскли в 20-24 поверхи. Це набережна-Банд-міжнародня територія Шанхаю. Ви доіждесь дофранцузької концесії і повертаєтьс праворуч, на Рю Консуля і женетє в напрямку від річки, за кілька хвилин вулиця приймєє інший вигляд, зсїтля хинців меншає, бачитє всїдїл поруч з англійськими та хинськими вивісками й російські от: „дамскій портної“, „ресторан“, „винобакалейная торговля“, „бібліотека“, „аптека“ і т. д. Це є вже Авеню Жоффра, головна артерія французької концесії. Вішайтєсь у товпу на пішоходах ви почуєтьс російську річ майже так часто, як й хинську-тож тут на концесії мешкає біля 15000 емігрантів, переважно недавні переселєнці із Харбіна, зпідкілі їх жеє сиди неможливість нормально іс-

нувати та заробляти на життє при нових там обставинах. Тут на концесії вони мають свої церкви, добрі крамниці, майстерні, школи, домівки організації, часописи (3 щоденника), ресторації, кафе і т. і., тут б'є найпомітніш живих шанхайської еміграції. Саме толєрантє відношеннє французької муніципальнї ради, було чималим фактором у розвитку добробуту емігрантів.

На жаль, як й всюдї, російські емігранти, користуючись неопіформованнїстю урядув у внутрішніх відносинах емігрантів, нахрапом намагаютьс направити все організованє емігранство по шляху „Єдиної, Неділімої“, що їм не залїднє вадєтьс, але про це пізнішє.

Придивимось, що уявляє з себе Шанхай з деяких боків. Знана його історія (як міжнародного міста) коротка. Може біля 100 років. З невеликого, ще на початку цього віку, міста виростає метрополія з понад 3.600.000 населєннєм, з котрого 60000 - 70000 чужинців. Адміністративно ділитєсь він на три частини в такому порядку, що до великості: Міжнародня концесія (сєтльємент), хинське місто та французька концесія. Перша керуєтьс міськєю радою обраною налогоплатєльщиками, склад котрої є слїдуєчий: — 5 британців, 5 хинців, 2 японці, 2 американці. Технічне керування є в руках британців, котрі мають найважніші посади, офіційна мова урядування, міських шкїл, поліції й т. и. є англійська. Тому часто звуть цю частину англійською, якою вона „де факто“ й є. Добре налажена міська господарка, шляхи, парки, школи, контроль здоровлє населєннє то щб, видїляють сєтльємент в модерне культурне місто, з перевагою над європейськими містами що до комфорту життєвих умов. Хотї й французька концесія не відстає в цих відносинах ні в чому. Охорона сєтльємента несєтьс 5-6 тисяч японських, американських, англійських сил та міжнародного волонтерського корпуса, кількістю 1.000 ріжного роду зброї, включно до протигіакової арматї. Є в складї його до десятка національностей й в першу чергу російський полк в складї 4-х сотєнь, з них 3-х платних (плата 40.00 місячно на всім готовім). Чимало є росїян й в міській поліції, де вони служать на однакових умовах з англійцями та побірають дужє добру платню. Так само й в міській радї є їх до сїть. Поруч зі службовцями митного уряду, це є найліпше улаштувана матеріально публіка. Однаково це стосуєтьс й до міських установ французької концесії, де росїян теж приймають до служби в поліцію,

він видрукував і дали йому \$ 20.00 на видання, а коли він зробив зловживання і переминив Ваш зміст і цим зробив Вам прикрість, то Ви так прямо й напишіть до нього через пресу, то тут буде видно, що Ви по широті робите і одверто станитеся до того, хто Вас підводить своїми вибріками, а то написали статтю, нагородили в цій горюху з капустою, побрязкали „апшерусским катялком“ і пустили по світу гуляти в кількості 500 примірників а потім підіркаєтьс, що: „я-не-и і хата не моя“ і „не знаю кому це було потрібне“ Ви, що п. Шведін, хочете що-б Ваші думки ходили по світу байстрюками, безбаччїками? Ви відмовляєтьс від спосбю чада, що вийшло де-фективне. Ви, людина, напевно релігійна, то знайте, що: „недала дитина-то кара Боже для батька“.

Національно-громадським справам бачитєсь не можна. Багато кровї пролито і багато жертв віддано ційсправі а тому вона не для жартів, не для розваг.

додомових сил, педагогічного складу шкіл для емігрантів, штату поліцейських сторожів та інші. Чимало служить по чужинських фірмах, де платять дуже різно, тілохранилими багатих хинців, шоферами, контрольорами на автобусах та трамваях. Одним словом, росіянина ви зустрінете всюди, але чимало між ними є й наших малоросів, котрі соромливо ховаються за назвою „русскій“ й часто являються найгіршими ворогами всього українського, чи то по відсутності совісти, чи свідомості. Переважно ж еміграція улаштована матеріально нижче середнього. Ї багато безробітних, особливо з бувших залізничників Хинської-Східної залізниці, котрі не мають ніякої кваліфікації, та що ще гірше, не знають, необхідної для Шанхая мови англійської чи французької. Зокрема дуже погане положення жінки емігрантки. По дослідженні комісії Ліги Націй по боротьбі проти гандлування жінками, майже 25% жінок у віку від 16 до 45 років займаються проституцією.

На нашу думку ця цифра є менше дійсною. Жінки емігрантки тут складають головний контингент „дансинг герл“, кельнерш, „содержанток“, проституток та інших „професій“ нашого міста. Окрім того Шанхай розподіляє їх не тільки по великій кількості міст Хин, але й експортує на острова та майже всі порти Далекого Сходу. Бідування та повна деморалізація еміграції є головні причини такого нормального стану. Повертаючись до огляду міжнародного селтменту звертаємо увагу на найбагатшу вулицю Далекого Сходу — Нанкін род та Баболінг Велл род. Тут знаходяться всі найгодовніші європейські та хинські універсальні крамниці, особливо, останні у я в ля ю т ь справжні невеликі містечка; де ви можете знайти все, може за виключенням комаринних підків. На стику цих двох вулиць знаходиться найвищий будинок (покищо, бо вже планується будова на Банді 30-ти поверховий будинок) Шанхая „ПАРК ГОТЕЛЬ“ — на 24-рі поверхи. Як раз проти нього знаходиться осередок спортивного життя Шанхая „РЕМС-КОРС“ (ипподром), де чужинецькі конторські службовці, їх патрони та, взагалі, незалежна матеріально публіка вбиває свій час за гольфом, тенісом, крокетом та безліччю інших забав винайджених спортивним генієм англійця. Спорт, фокстрот, алкоголь та флірт переважні розваги молодого покоління місцевих чужинців. Для старшого-ж спорт, як активна чинність відпадає та приєднується взамінна куренція в уладженні ріж-

них „парті“ чи „прийоми“, котрими задовольняються його амбіції. Інтелектуальні потреби меншої частини європейського населення задовольняються періодичними концертами доброго міського симфонічного оркестру, наїздами (не рідко) світових віртуозів-музиків, аматорськими виставами різних національних драматичних гуртків, останні два роки, досить доброю російською опереткою. Як французька так і міжнародна концесія мають по одному музею, котрих існування для більшості населення не є відомо, проте просперують тутешні сінема, до котрих ви іноді не дістанете квитка, хоч декотрі з них є на 2000 людей. В них, та ще в таких місцях азарту, як „КАНДРОМ“ (собачі біга) та „ХАЙ-АЛАЙ“ іспанська гра в м'яча, власно „Pelota“, ви побачите весь моголозичний та многоплемінний Шанхай, котрий стремить сюди, що-би викинути, часто, останній долар. На „РЕМС-КОРС“ ви можете побачити, особливо під час весняних абомосінних бігів, за для яких англійці навіть зачиняють свої фірми на 1-3 дні. „вищий світ“ Шанхая. На „КАНДРОМ“ і в „ХАЙ-АЛАЙ“ низчу жорбу та безліч ріжних авантюриків та того люду, котрий не працює, а ситий буває. Ці місця та ще „ночні клуби“ є варті огляду, бо знайомлять вас з найхарактернішими що є в Шанхаю... Хинці, особливо за останні дві декади, цілком на 180% повернулись обличчям до всього американського та європейського й здається вже немає царини чи то розривки чи серйозної праці, де вони не мішались-бм з європейцями, ба навіть й методи злочину-останні досягнення американського гангстеризму засвоюються шанхайськими злочинцями (хинцями) на здивовжж. Американські фільми в сему напрямку діють повчаюче. В протинному напрямкові цьому діють християнські місії ріжних конфесій, котрі віковою непомітною працею прирбали собі в Хинах майже 3.000.000. адептів, переважно католики, серед котрих є вже й свої єпископи.

Вражає в Шанхаю не звичну людину та неймовірно експлоатація хинців-робітників їх роботодавцями й звідсіля витікаюча безліч страйків, хоти велика частина їх є викликана ріжними темними силами, діючими агітацією серед наездомих працівників, часто ця агітація замість проти справжніх винуватців бідування нижчих верств населення перекладається ними, кому це потрібно, проти чужинців.

Прийдіть до одного з більших каналів, що пересікають місто й ви побачите сотки, тисячі дрібних джоннок-човнів, довжиною в 5-6

метрів, де круглий рік міститься численна родина бідного хинця в сираді та бруді, годуючись пригор шнєю вареного рису та якихсь підозрілих хробачків.

3/4 найліпших, найдорожчих авто тут належить їх компатріотам, котрі контролюють більшу частину багатств Шанхая. До цього, хинець, як правило, не знає, що таке є філантропія й ті \$ 10.000. — \$ 15000., котрі збирають на кожне Різдво для полегшення долі ЛЮДІ-КОНЕЙ „рикші“, збираються виключно між чужинцями. Кажучи за багатства Шанхая, придивимось чим воно набувається. Головне це є торгівля. Шанхай є осередком розподілення краму для 80.000.000 населення басейну ЯНЦЗИ. Роки врожаю відсутність стихійних бід та коли війна феодалів-генералів, котрі ще і досі грають домінуючу роль в житті Хин, не руйнують благобуту хинця-хлібороба, є роки блискучого банасу для імпортових фірм, котрі ввозят сюди майже, більш чи менш, все.

Тяжкої промисловості тут нема... Легка зосередження головним чином на шовковій, текстильній виробі, вжитку (мило, шкіри на

взуття, пиво, сірники і инше).

Треба зазначити, що тутешні хинці є добрі ремісники всіх фахів включно до шліфування діамантів. Маючи ще на увазі їх працотність та низьку оплату їх праці, можна зрозуміти чому між емігрантами є так багато безробітних. Переїзжаючи селтментом чи французькою концесією зі сходу на захід ви побачите, що на східних частинах міста населення живе страшенно скупченно та є переважно хинське, далі йде розселення еміграції й на заході це вже частина віль та прегарних резиденцій оточених садками, багатшою чужинської колонії.

Всі вулиці, починаючи від середньої частини міста й на захід є чудово засажені з обох боків деревами, тінь від котрих частково допомагає відохам-шанхайцям, літом спасатить від пекельного шанхайського сонця. Оце сонце та одночасова вохкість повітря робить шанхай досить таки не приємним містом, починаючи з червня та майже до кінця вересня, коли в Шанхай починається осінь.

(Продовження буде).

ХРОНІКА.

• 22 січня в мешканню Громади, був улаштований концертний вечір з докладами присвяченими нашому найбільшому національному святу: 19 роковин проголошення Центральною Радою в м. Києві, САМОСТІЙНОСТІ І НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ та 18 роковин проголошення злуки Українських земель: Галичини й Буковини в одну СОБОРНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ. Під час свята була проведена збірка грошей на Музей Визвольної Боротиби, котрий знаходиться в Празі, Чехо-словачини. Збірка дала (27.00) шанх. дол. Гроші в кількості 30 англійських шілінгів передано по призначенню. На святі були представники від Грузин і Тюрко-Татар.

• 29 січня в мешканню Громади була відправлена паніхида по ЛІЦАРЯМ КРУТ і зачитані відповідні доклади присвячені цим молодим героям, віддавшим життя своє за УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ. Для присутніх Управа Громади улаштувала шклянку чаю. Виступали з промовами представники від Грузин та Тюрко-Татар.

• В лютім м. с. р. в и. Шанхаю відбувся міжнародний шахиатний турнір, в

котрому приймали участь тіми Англії, Хин, України, Палестини та Московії за тімове містечтво Шанхая та трофей-келих Parsce. (переходовий). Зі змагань, котрі протяглися 4 дні, побідниками вийшли московітине, які притягли до свого тіму найсильніших своїх гравців, за ними (з великою долею-шастя) вийшла Палестина, далі тім України, Англії і нарешті Хин. Тім України складався з інж. К. Опалочого (кап), Шевцова, Шевченка та д-ра М. Мілька. В кінчній висновку, московітине набрали 10½ пунктів з 12 можливих, Палестина 10 п. Україна ч 1/2 п. Англія 5 п. та Хини 2 п.

Виступ Українського тіму та вперта боротьба його за 2-ге місце, котра ледві не закінчилась успішно для наших шахматистів, була подекуди сенсацією між місцевими шахматістами. Змагання переводилось в Шанхайському Міжнародному Союзу Хрестиянської Молоді У. М. С. А. та були організовані Шанхайським Міжнародним Шахиатним клубом, котрий має своїми членами представників від 14 національностей одною з котрих є й українська.

• 10-го березня в день смерті Т. Шевченка, в домі Громади буда відправлена паніхида о спокій душ

покійного, Великого Будителя «отих сліпих рабів німих» та зачитаний реферат і біографія геніяльного Кобзаря. Управа Громади улаштувала для присутніх шклянку чаю. Були присутніми представники від Грузин та Тюрко-Татар.

12-го березня в мешканню Громади відбувся вечір-концерт присвячений св. пам'яті Т. Шевченка. Шо річно шевченківські концерти проводяться під майстерною рукою Олександра Гриневича, котрий завжди прикладає багато зусиль і знання. За що йому щира подака.

4-го квітня відбулися річні Загальні Збори членів Громади. Це були перші Загальні Збори, що вибори Управи Громади і Ревізійної Комісії пройшли одноголосно.

В кінці квітня с. р. збільшилися ряди свідомого українства нашого міста, приїздом відомого, бандуриста Йосипа Григоровича Сніжного, котрий кабув уже собі призначення свого уміння концертами по радіо та прилюдними в Харбині. Приїзд п. Сніжного є цінним придбанням для нашої шанхайської колонії, котра не може похвалитись великою кількістю культурних, активних та свідомих членів. Пан Сніжний з присущею для нього рухливістю, встиг уже дати низку концертів по радіо, котрі мали чималий успіх у космополітичній аудиторії нашого, далекосхідного Вавилону.

Пан Сніжний відкрив клас навчання гри на бандурі.

На початку травня с. р. закінчилися тут шахові змагання за містечтво нашого міста, котрі виграв поляк Косовський. Крім містецького відбулись ще змагання й в двох других класах-головному «А» та «Б». Першенство головного класу «А» добув наш земляк інж. К. Опадчий, котрий набрав разом з англієм Мейр 10½ пунктів з можливих 12. Підбадьорені успіхом ц. р. наші шахматисти збираються повторити свій викон, а при нагоді й зліпшити його в слідуячій сезони.

25 травня с. р. в мешканню Громади відбулася урочиста академія присвячена св. пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри, де були зачитані доклади на тему дня та проведена збірка грошей на Бібліотеку імені С. Петлюри в Парижу. Збірка дала (31.00) ших. дол. Гроші в сумі 205.00 франц. франків переведені по призначенню.

На Академії були присутні наші приятелі. Управою Громади була улаштована для присутніх шклянка чаю.

В той-же день 25 травня був зачитаний доклад по радіо, о Головному Отамани СИМОНУ ПЕТЛЮРИ.

З приємністю можемо відмітити, що п. М. Т. Кващенко, голова Української Громади м. Шанхаю дістав «ХРЕСТ СИМОНА ПЕТЛЮРИ» ч. 1318 за участь у збройній боротьбі за ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНИ під зверхнім проводом Головного Отамана СИМОНА ПЕТЛЮРИ.

З цієї святочної нагоди п. Кващенко улаштував в мешканню Громади 28 липня о 8 годині вечора шклянку чаю для членів Громади, де була проведена церемонія удекорования. Пан Й. Г. Сніжний, як старший віком громадянин, сказавши промову та зачитав ГРАМОТУ. Як тільки п. Сніжний зачитав: — ІМЕНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ, всі присутні встали і вислухали ГРАМОТУ стоя, після чого п. Сніжний удекорував груди п. М. Т. Кващенка «ХРЕСТОМ СИМОНА ПЕТЛЮРИ».

Борцям за ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНИ, слава!

Для полегчення деяких землякам пристосування до місцевих умов життя, при Укр. Громаді відкривається клас англійської мови (по-найновішій системі «Basic English»), ведення котрого ласкаво погодився перебрати наш земляк інж. К. Опадчий.

Запис на курс англійської мови відкрит.

В серпні м. с. р. пан Й. Г. Сніжний підготовляє спеціальний радіо-концерт української народної пісні (бандура, спів), передмову до цього концерту на англійській мові та конферування згодився взяти на себе інж. К. Опадчий.

В настоящему часі Управою Української Громади зроблена інтервенція у місцевої Хінської влади, з приводу офіційного опріділення національності українських емігрантів, котрі завжди тут мають труднощі добитись того, щоб у паспортах їх звали українськими емігрантами, а не людьми „без національності“ або „бувши російські підданці“.

На початку с. р. закінчили своє безславне існування сумної пам'яті „Український Благодійний Комітет“ та „Чорноморська Січ“ зорганізовані років два тому назад купкою відколосшихся членів Української Громади. Моральна якість цих „опозиціонерів“ уже заздалегідь передопредіяла майбутню долю цих організацій. Збіг щасливих обставин дозволя цим „січовикам“

та „благодійникам“ — започаткувати блискуче, з матеріального боку, існування, але справа була поведена так, що ця благодійність пішла тільки на користь деяким керівникам і за короткий час недораховувались \$ 2500.00 дол. та вся ця „благдійна“ акція закінчилась великим скандалом та хінським судом, з якого, до речі, головні дієві особи вилізли майже сухими. Тепер ці люди перейшли до „політичної“ акції, обравши собі рупором місцевий підзаборний московський листок, біля якого навіть російське проходять затулюючи носа. Ця акція, зрозуміло, направлена проти Української Громади, існування котрої не дає цим хробакам спокійно дихати. Але звіта коментарі за цю нову акцію вже належать до сторінок юмористичного журналу та перу Остапа Вишні чи там якогось Зошенка.

За нечесне поводження в мешканню Громади, за руйнівництво і розкладову його діяльність, за крадіж громадської і приватної кореспонденції та багато інших аморальних поступків УНИЧЕНКО, він-же БОГОМАЗ, Олександр Прокопович, як людина морально зіпсута, ПОСТАНОВОЮ Управи Української Громади м. Шанхаю ПРІСТІКОЛ ч. 7, від 29 липня 1934 року, виключається зі складу членів Української Громади м. Шанхаю, як не гідний елемент.

Секретар Й. Сніжний.

У справах Громади звертатись до секретаря Громади п. І. Г. Сніжного, 1292, Ave. Edward VII, 3d floor.

Редакційна Коллегія.

До відомих Громадян-Українців!

Українська Громада Шанхая доводить до відома своїх земляків, що Управою Громади виділена Комісія у складі п. п. Й. Сніжного, О. Гриневича та інж.-агр. Н. Опадчого для переведення реєстрації українців-емігрантів нашого міста для уможливлення організації самопомочі, котра стане необхідною як — що цьогочасні події тут (хінсько-японська війна) будуть згіршуватись й надалі. У справі реєстрації та інформації пресимо звертатись до п. Й. Сніжного, 1292/aprt, 3 Ave, Edward VII.

Видавництво „Шанхайської Громади“ з подякою приймає пожертви громадян на видавничий фонд цього видання. Пожертви приймає п. Й. Сніжний:

„Ukrainska Hromada“

Unperiodical organ of the Ukrainian Association in Shanghai. Publishers and editors:

Ukrainian Association in Shanghai.
1292/aprt 3, Ave Edward VII.

No1.

AUGUST 17, 1937.
FREE OF CHARGE.